

Nro. 41.

A' FELS. CSÁSZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden December 1-ső napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

Felséges Asszonyunk *Mária Ludovika* Laxenburg szomszédtságában egy kis de szép uradalmat vett magának, mellyet a' maga jó ízlése szerént igyekezik kitsínosítani, 's az által újabb díszet adni Bécs városának.

Melly veszedelmes légyen azokra nézve, a' kik a' fegyverrel való bánáshoz nem értenek, ahoz nyúlni 's azt forgatni, egy Bécsi ifjú és szép asszonynak szomorú példája bizonyította. Ez a' szerentsétlen személy, midőn a' férje a' maga puskáit tisztogatta volna, egyet kezébe vévén annak tsőjébe befujt, a' melly szempillantásban a' kezében volt puska elsülvén, az abban volt golyóbis a' szájába bement, az agyavelejét

széllyel rontotta, 's azon ártatlan személyt egy szempillantásban kivégzette e' világból.

Az az örvendetes hír, hogy a' közönséges békességnek eszközlése végett újabb alkudozások kezdöttek legyen a' két hadakozó nagy Hatalmasságok közt, itt ismét meg újult. Ennek a' következése lehet talán az is, hogy a' Frantzia nagy ármádia magát Lengyel Országba húzta vissza. Akárki akármiként gondolkozzon 's szölyon e' dologról, én erre akként felelek: *Tudja Pál mit kaszál.* — Ö, mint a' mostan élő hősök közt leg nagyobb, leg szemesebb, és a' maga feltett szándékát titokban tartani tudó nagy hadi vezér, nemcsak azért mivelte azt, hogy a' maga sok viszontagságokat, 's hadi nyomorúságokat szenvedett hadi seregeinek jó téli kvártélyt szerezhessen, melly tzeljät sem Moszkvában, sem annak kipusztított vidékén el nem érhetne volna; hanem hogy olly békességre indíthassa a' Pétersburgi Csász. Udvar, melly nem tsak állandó, hanem a' száraz Európára nézve igen hasznos legyen. — A' Frantzia nagy ármádia közelebb való úton, és egyenesebb lineán jöhetett volna Moskautól Litvaniába, de nem mivelte, hanem oldalaslag Smolensk felé vette az útját, és már most 80 mértföldel is közelebb van Pétersburghoz, mint lett volna Moskau, Kaluga és Casan vidékein. Hogy ez nem tsupa vélekedés és gyanítás legyen, ha egyébből nem, abból is kitéttzik, hogy az Orosz Fő Kormányzék az Orosz flottát avagy hajósereget már is az Angliai kikötőhelyekbe szállítja, és hogy a' Pétersburgi uraság a' maga féltőbb kintseit Finnlandiába küldözi.

Frantzia Birodalom.

Néhai *Lajos, Napoleon* volt Hollandiai Királynak Eözvegye *Hortensia*, az öreg Jozefina Császárné első férjétől *Beauharnois* Fr. Generáltól származott kedves leánya, és az Olasz Országi Vice Királynak testvér húga a' közelebb múlt November 12-ik napján azon *Ecueni* nevelő intézetet, mellyben az érdem legióban lévő atyáknak leányai neveltetnek, és a' mellynek ez a' Fels. Asszony a' Fő Gondviselője, meglátogatván, az abban lévő nevendékeket, tanításoknak különbkülönbféle tárgyaikban, a' muzsikálásban, a' rajzolásban tett előmenetelekről megvizsgáltatta, és azoknak, a' kik magokat megkülönböztették, a' Frantzia Császár képével ekesített medalliákat, avagy emlékeztető pénzeket adott jutalomúl.

A' közelebb múlt Novemb. 9-ik napján, a' Frantzia Országi Izraelitáknak fő Rabbijok, a' Zsidó Consistoriumnak Előülője, és az 1807-ik esztendőben össze gyűlt nagy Zsinagógának feje, *Sintzheim Dávid* Párisban nagy vénségben meghalálozott. Az ő temetségén számos minden valásbeli fő emberek voltak jelen, és azon halotti orátzió után, mellyet a' meghóltnak hivatalbéli társai felette mondottak, a' Párisi Reformáta Gyülekezetnek első Predikátora és a' Ref. Consistoriumnak Előülője *Marron Úr* is, szép és gyökeres beszédet mondott a' meghóltnak dítsetire.

Néhai *Riccarni* Florentziai Tudósnak, *Bibliotheca Riccardiana* név alatt az Európai Tudósok előtt esméretes Könyvtárja licitatio által a'

többet ígérőnek el fog adattatni. — A' Florentzai Könyvárosoknak társasága előre is 9800 frankot, Florentzia városa pedig 117600 frankot ígért azért. Ennek a' híres Könyvgyűjteménynek leg nagyobb kintse a' régi kézírásokban, és a' 15-ik századbéli nyomtatott könyvekben áll.

A' Párisi Zsurnalisták azt jegyzik meg azokról a' három Frantzia Ex-Generálisokról, a' kik a' múlt October 23-ik napján indított támadásért halálra szententziáztattak, 's e' világból ki is végeztettek, hogy ők már régen gyanúsokká tették magokat, 's ugyan azért mindenkor szemem tartatta őket a' Párisi fő Kormánysház, sőt végtére őrizet alá rekesztette. — *Lahorie* ama híres Fr. fő Vezér *Moreau* vezérlése alatt vólt Rénsi armádiánál szolgálván, vele együtt a' törvényszék eleibe idéztetett, avval vádoltatván a' nagy vezér, hogy ő néhai *Pichegrü* Ex-Generállal tzimboráskodott volna. *Mallet* öt esztendővel ennekelőtte Rómában megfogattatván Majlandba vitet, 's az oda való várba fogságra küldetett. *Guidal* amazokkal egy húron pendült, és azoknak a' remzeti gardistáknak segítségekkel, a' kiket ő eltsábított vala, a' Párisi Politzia Prefektust meg fogta.

Hadi Történetek.

A' Frantzia nagy Armádiának, October 23-ik napján, *Berowszkban* kiadott 26 ik *Bülletinje* következő tárgyakat foglal magában: — „A' Moskvai verekedés után Orosz Feldmarsal *Hertzeg Kutusow*, Noskau városától egy Frantzia mértföldni távolságra a' vezérlése alatt lévő Orosz Csász. Armádiát letelepítette, és hogy azon

fő várost védelmezhesse több földvárakat készítettett, mellyekben tartózkodott, hihetőképén olly reménységtől tápláltatván, hogy ő azokban bátorosan meg maradhat. De midőn September 14 ik napján látta volna, hogy a' Fr. Armádia ellene megyen, azon fészket elhagyta, dél előtt 9 órakor a' maga fő hadi szállásával Moskwán keresztül marsirozott, dél után egy órakor előjáró serege is követte őtet.

Az Orosz utóljáró seregek vezére a' Frantzia vezért megkérte, hogy engedje meg azon városon keresztül marsirozni, mellyet meg is nyert; de a' Moskaui Kormányozótól fegyverbe öltöztetett zsiványok a' Kremelben ellent álván, széllyel űzettek. A' következett reggel és napon tíz ezer Orosz katonák fogattattak el a' városban, a' hol a' lakosoknak kiprédálásokban foglalatostkodván elszéledtek, ezek pedig mind régi és jó katonák voltak.

Septemb. 15, 16, és 17-ik napjain, az Orosz hátúl menő seregek (arriere gardénak) vezére azt kívánta, hogy békét hagyjon néki a' Fr. előmenő sereg, békesség fog lenni. A' Kolomnai országos úton marsirozott, a' mi előjáró seregünk pedig a' Moskwa városától öt Fr. mért. földre állapodott meg a' Moskwa folyóvízen lévő híd mellett. Azon idő alatt az Orosz Armádia a' Kolomnai útról eltért, a' Kalugába vivő kereszt útra ment, és valamint a' tisztek, úgy a' köz emberek is nagy félelembe esvén olly nagy tsendességbe voltak, mintha a' templomba lettek volna.

Észre vévén e' dolgot a' Frantzia hadi seregeknek vezére, az Istriai hertzeg (Marsal *Bessie*

res) a' vezérlése alatt vólt vígyázó ármádiával *Desnába* marsirozott. A' Nápolyi Király eleinte *Podolig* követte az ellenséget, későbbben háta megé marsirozott, 's a' Kalugai országos úttól elszakasztani igyekezett, és noha ennek a' vitéz Fejedelemnek az előjáró seregnél több hadi népe nem vólt: még is mindazáltal azokat a' sántzokat, mellyeket az ellenség fel hányt, a' mi előjáró seregünkel való tsatázása után oda hagyta, 's hat mértföldre vonta magát hátrább. Hertzeg *Poniatowszky* a' *Nara* folyóvíz háta megett, a' hol az *Istria* abba omlik, állott ki.

Generál *Lauriston*, Oktober 5-ik napján az Orosz ármádia fő hadi szállására menni igyekezvén, a' mi és az ellenséges szélső vígyázó seregek közt való egyesülés vissza állítottott, és egymással abban meg egyeztek, hogy három órával való felmondás előtt egymást meg ne támadják. Még is mindazáltal, October 18-dik napján reggei hét órakor 4000 Kozákok, Generál *Sebastiani* tól, a' ki az előjáró seregnék leg szélsőbb szárnya mellett állott, egy fél ágyú lövésnyire lévő erdőből hirtelen felkerekedtek, a' *Fratzia* könnyű lovasságot nagy *Hurra* kiáltással meg támadták, hátrább nyomták, és azon nyíláson a' több ellenség is magát által fúrván, *Sebastiani* Generálnak 12 ágyúját, 20 munitziós, és 30 bagáziás szekereit elfoglalták. Azon szempillantásban az ellenségnek reguláris lovassai is két tsapat gyalogsággal előre nyomúlván a' *Woronow* előtt való erdőt, és szoros passust is el akarták előttünk foglalni; de a' Nápolyi Király maga lovas seregével oda nyargalván, az ellenséges lo-

vasságnak línéáját, tíz sőt tizenkét versben is által vágta, azután a' *Müller* Orosz Gen. Lajtnántól vezéreltetett Orosz batallionokra rohant, 's azokat is mind össze vagdaltatta: ebben a' tábortában maga a' nevezett Orosz vezér is megöletett. — Az alatt Hertzeg *Poniatowsky* is meg vert egy Orosz osztály sereget. Ebben a' verekedésben *Fischer* Lengyel Generális agyon lövetett.

Nem tsak több vesztesége vólt az ellenségnek mint nekünk, hanem e' mellett az a' gyálat is háromlott reája, hogy a' külső vígyázatok közt szerzett fegyverszűnést is meg rontotta, melly igen rítván történik meg a' hadakozó armádiáknál. A' mi vesztesünk 800 meg hólt, megsebesítetett és fogságba esett emberekből állott. Két ennyit is veszített az ellenség, több Orosz tisztek estek fogságba, két Generálisok meg öletett. Ezen a' napon meg mutatta azt a' Nápolyi Király, mit nem tehet az elmének jelen léte, a' vitézi bátorság és a' hadakozáshoz való szokás. Altaljában meg mutatta azt ez a' vitéz Fejedelem ebben a' háborúban, hogy ő arra a' fő rangra, mellyben helyheztetve van, érdemes legyen.

A' *Frantzia* nagy Armádiától, *Werejában*, *October 27-dik napján* kiadott *27-ik Bülletinnek*

October 22-ikén, hertzeg *Poniatowski* *Wereja* ellen ment; a' következő napon az Armádia is azon az úton akart elindúlni; hanem azon napon, dél után tudósítatván arról, hogy az ellenség a' maga sántzokkal körüli vett táborhelyét elhagyván, *Malol-Jaroslavetz* kis város ellen ment, szükségesnek ítélte ellene menni, 's azt

onnan kikergetni. — Az Olasz Országi Vice Király parancsoltatott oda menni. — A Generál *Delzon* osztálya Octob. 23-ik napján, esteli hat órakor azon városka mellett folyó víz bal partjára érkezvén, a' hidat elfoglalta, 's ismét megépítette. A' következett éjjel két Orosz osztály sereg ment be abba a' városba, és az az előtt fekvő tetőket elfoglalta. — October 24-ikén mindjárt a' nap fel kelésekor elkezdődött a' verekezés. Azon idő alatt az ellenségnek egész hadi ereje oda érkezvén, a' városon túl hadi rendbe állott. A' *Delson*, *Broussier*, és *Pino* osztály seregei, 's ezekkel együtt az Olasz Országi testőrök is részesítették ebben a' verekezésben, melly az Olasz Országi Vice Királynak, és a' 4-ik Fr. Armádiának nagy dicsőségekre szolgált. Az ellenség a' maga posztyának meg tartására két harmad részét armádiájának a' tűzbe vitte; de így sem szolgált nekie a' hadi szerentse, és mind a' város, mind az azelőtt fekvő tetők tölle elvételtek, és ez olly nagy sebességgel visszavonta magát, hogy 20 ágyút a' vízbe hányni kénytelenített.

Este felé az Eckmühli hertzeg (*Marsal Davoust*) a' szoros passzusból a' vezérlése alatt volt hadi seregeket a' tágas mezőre kivezette, és October 25-ik napján az egész Fr. Armádia minden ágyúzószeresével együtt azon helyen állott hadi rendben, a' mellyen az előtt való napon az ellenség állott vala.

(A' többi következik).